

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés

egész évre - - 12 korona.
fél évre - - - 6 "
negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE
könyvkereskedő, a kinél a lap kiadóhivatala van.

Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyitlér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele
milliméter-árszabás szerint a
Leopold Gyula

Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

A válság.

1909. október 20-án, mely ezuttal szerdára esett, valószínűleg emlékezetes dátum lesz politikánk történelmében. Ő Felsége az egész koalíciós miniszteriumot szívesen meginvitálta Bécsbe és déli 1 órától kezdve meghallgatta nézeteiket a válság megoldása felől.

Nem várta senki azt, hogy csoda történjen s a koronatanács hatása alatt a koalíció újra feltámadjon. Annak jó eleve bevágták az utját Justh Gyula és társai. Ők semmi súlyt sem fektetnek, az egyetértésre, ellenben minden alkalmat megragadnak a végből, hogy a 67-es kiegyezés híveit minden terről leszorítsák. S ha valaki szemükre veti eljárásuk kedvezőtlen eredményeit, melyeket első sorban közgazdasági téren, azután a belpolitikában tapasztalhatunk, égre emelik tekintetüket s meghatottan jelentik ki, hogy ők igenis az egyetértést akarják s a haza javát kívánják, amit azzal lehet elérni, ha mindenki az ő taborukba áll.

És most a bécsi minisztertanács után, hogy áll a dolog? Ő Felsége, a hivatalos hiradás szerint, különösen hangsúlyozta azt, mennyire kívánatosnak látszanék előtte még most is, ha a pártok együttműködése továbbra is lehetővé lenne. A miniszterek pedig kijelentették, hogy a pártok együttműködését kizártuk tartják, és csak a mai többség, vagy a kisebbség alkotmányos megbízásával oldható meg a válság. Miután Ő Felsége ismételtelen kijelentette, hogy a válságot alkotmányosan óhajtja megoldani, felkérte a minisztereket, hogy ők erre való tekintettel várják be elhatározásukat és hassanak oda, hogy a helyzetet előre nem látható körülmények még jobban ne nehezítsék.

Helyesen vélekednek azok, kik feltételezik a királyról, hogy alaposan van informálva a helyzetről. Ő is nagyon jól ismeri a helyzetet, melyben Kossuth van, kit koalíciós miniszterből az egységes függetlenségi párt fővezérévé változtattak át és teljes ellentétbe hoztak minisztertanácsaival, kikkel éppen ő Felsége előtt közös programot állapított meg és fogadott el, melyet azonban teljes egészében végrehajtani nem tudtak, mert valószínűleg nem is akartak. És mégis kell valamelyes indoknak, valami biztató tünethet lenni, mely arra bírta ő Felséget, hogy nemcsak ne döntsön, hanem arra hívja fel a minisztereket, hogy a válság megoldásának lehetősége ügyében tanácskozásokat folytassanak.

Bizonyára lehetséges volna, hogy gf. Andrássyt, a kisebbségi párt vezérét, keresztül vihető program alapján támogassa a függetlenségi párt egy jelentékeny része, de ehhez Kossuth megfelelő támogatása is szükséges. De azt be kell látni mindenkinek, aki komolyan mérlegeli a helyzetet és nem feleli el, hogy a politika az exigenciák

tudománya, hogy a jelenlegi huza-vona első sorban hazánkra nézve jár újabb, meg újabb veszteséggel, mert nagyon is valószínű, hogy a közös bank fennmarad s a katonai kiadásokat s a bosnyak annexió költségeit meg kell fizetni. Huzni, halasztani lehet a dolgot, a kedélyeket el lehet mérgecsíteni, egymást lehet insultálni és provokálni, a legkiválóbb tehetségeket és vezérférőket lejártni s helyükbe közönséges kaliberű, üres fejú, de nagy száju embereket felemelni a vezéri polczra, — de mindez — a közelmúlt tanúsága szerint — főleg hazánk rovására megy.

Feltétlen tisztelettel fogadjuk azért felséges királyunk kijelentését, hogy a válságot alkotmányosan óhajtja megoldani, de ugyanekkor elvárhatja minden mérsékelt gondolkodó jó hazafi, hogy méltóztassanak azok is honorálni ezt a fejedelmi, alkotmányos kijelentést, akik tulságos súlyt tulajdonítanak politikai felfogásuknak és erősen fáznak attól a gondolatától, hogy a népszerűség csökkenésével esetleg hatalmi állásuk fog megrendülni.

Szemle.

Mi lesz? hogyan lesz? Ezek a kérdések merülnek fel az október 20-ki nagy jelentőségű koronatanács után, melyekre azonban találgatás lehet csak a felelet, bizonyosat senki sem mondhat. „A Pesti Hirlap” alighanem jól sejtje, hogy ami történik, az csak „Diplomatikus taktikázás a felelősség kérdése körül”. A király azzal bocsátotta el ugyanis miniszterjeit, hogy keressenek módot a válság megoldására. Wekerle két hét múltán jelenteni fogja a sikertelen törekvést, s akkor a király elrendeli: hadd jöjjön a többség vezére, Kossuth. És Kossuth megy és előterjeszi kormányzati programját, valószínűleg ugyanazt, melyet már négyszer előterjesztett a király elé, amelyet ő Felsége már négyszer nem talált elfogadhatónak. Most is ez a sors vár reá s akkor a király, alkotmányos értelemben, a kisebbség vezérére, gf. Andrássyt hívja fel. Ámde gf. Andrássynak is van programja és eddig ezt se fogadhatta el a király és így kutba esik a kisebbséggel való alkotmányos megoldás kísérlete is. Mi lesz azután? A király mondja: keressenek az urak más kibontakozási programot, olyat, amelyet elfogadhatok. Keresni könnyű, de találni nehéz. Ez alatt telik-mulik az idő és Justhék napirendre fogják tűzni a bank-jelentést. Ohó! mondják Bécsben — válság alatt ne tárgyaljon ilyenmit a Ház. Elnapolom királyi kéziratral.

Wekerle azonban kijelenti, hogy a kormány lemondott állapotában nem vállalkozhatik az elnapoló kézirat ellenjegyzésére. Nem-e? vetheti majd ellene a király — szóval az urak kényszerítenek engem arra,

hogy parlamenten kívüli egyént nevezzek ki miniszterelnökké, aki elnapoló kéziratomat ellenjegyezze? Ám jó. Az urakra hárul a felelősség érte. Én „alkotmányos” megoldást szerettem volna. De ha az urak másra provokálnak: legyen úgy... És lesz passzív rezisztencia. A bécsi taktika valamilyen parlament nélküli kormánnyal elintéztet majd — úgy, ahogy — mindent: annexiót, katonai követeléseket, bankügyet, fait accomplit teremt az egész vonalon, melyeket majd „az utólagos jóváhagyás és utólagos parlamenti elintéztetés kötelezettségének fül-tételével” kinevezendő „alkotmányos” kormány fog, kellő rekriminációk meghallgatása után, tudomásul véteni. — Bizony a helyzet kilátásai most ilyenek. Justhék szilárdan állanak, ha nem engednek, akkor Kossuth sem enged. Andrássy katonai követeléseire máris reá puskáz a bécsi sajtó, holott tudvalevőleg nekik nincs jogos beleszólásuk a mi belső ügyeinkbe.

Kossuth azonban kötelességéhez híven, megkezdte híveivel a tárgyalásokat. Állítólag vannak a függetlenségi pártban olyanok is, akik nem rokonszenveznek Justh politikájával. Hát azok legyenek is eikészülve arra, hogy — amint Apponyival teszik — kiczégrezick s lehazaárulózzák őket. De hát vigasztalódjanak. Voltak jakobinusok még a világon s úgy-e bár: a vörös jakobinismust letörte a fehér jakobinismus? pedig ez utóbbiak is a nagy jakobinus pártból kerekedtek elő.

A kormány köréből azt az információt adják, hogy a válság immár csak rövid ideig tart. Bécsi, nem éppen avatatlan helyeken, ezt a rövid időt hetekre becsülik és hogy ha terminust említenek, csak azt hangsúlyozzák, hogy december harminczegyedikéig a magyar állam részéről választ kell adni a bank-átíratra: hogy a jövő esztendő lejártával új szabadság lépjen-e életbe, vagy az egyezkedés folytatása végett valamilyen provizoriumot kössenek, illetőleg hogy a jövő év végére a magyar állam a bankszabadságot felmondja-e. Mert ha a magyar kormány — legyen az december harminczegyedikén akár többségi, akár kisebbségi, vagy éppen parlamenten kívüli miniszterium — ezt a választ meg nem adja, a bankszabadság törvény értelmében a jövő év utolsó napjára megszűnik, ezt pedig a király sehogy sem akarja.

Nagy a zavar Spanyolországban. A spanyol kormány Ferrer kivégzésével újra lángra lobbantotta az országban lappangó elégedetlenséget. Ámbar a Spanyolországból érkező híreket erősen megcenzurázzák, annyi bizonyos, hogy az ország csupa forrongás. — Alfonz király ellen a legnagyobb elkesere-

dés uralkodik az országban. A királyt különben — hir szerint — erősen megviselték az utóbbi napok eseményei és egészsége erősen szenvedett az izgalom hatása alatt. A palotát katonaság őrzi, a király ki sem mozdul belőle.

Vegyes hírek.

— **Néhai Dömök Erzsébet** sирemlékének költsége fedezését több tisztelője egy hangverseny jövedelméből remélvén fedezni, az eddigi gyűjtés mellett, november hó 7-én a Bethlen-főiskola dísztermében, délután 5 órakor igen érdekes programmal előadást rendeznek, melyre többek közt a dalkör zenekara is megígérte szives közreműködését.

— **Jégyártás városunkban.** A városi vagóhíddal egyszerre tervezett és megépült jégyár berendezése és villamos felszerelése elkészülvén, a jégyártás tegnap óta megkezdődött. A közegészségügyi viszonyoknak mindenben megfelelő üzem nélkülözhetetlen hiányokat pótol. Ezután mészárosaink és egyéb élelmi czikkék árusításával foglalkoznak állandóan tiszta és elegendő mennyiségű jeget kaphatnak. A jég tiszta edes vízből készül és 13 kilós darabokban 20 fillért kapható.

— **Hiv. Lapból.** A közoktatásügyi miniszter Bodor Kálmán lörinczrévei áll. el. isk. tanítót az oroszfajai iskolához áthelyezte.

— **Remek őszi idő** jár, ragyogó nap-sugárral. Foly a szüret kitünő minőség mellett egy harmad, sőt egy nyolczad mennyiség terméssel, ami bizony elkedvetlenül szőlősgazdáinkat, akiken ugy is elég gond és költség van e nehéz időkben.

— **A fogyasztási szövetkezetek kongresszusa.** F. hó 20-án tartották országos gyűlésüket a „Hangya“ kötelekébe tartozó fogyasztási és értékesítő szövetkezetek kiküldöttei Budapesten. A kongresszusnak ünneplés bevezetést adott mintegy 800 kiszabadult gróf Károlyi Sándornak a Mezőgazdasági Múzeum előtt lévő szobra elé kizáróklása, ahol az ünneplő közönség először a Himnuszt énekelte el, majd pedig buzakalászkökből font koszorút helyeztek el a szobor talapzatára. A kongresszus tanácskozásait Pallavicini Ede örgróf nyitotta meg. Megnyitó beszédében utalt arra, hogy az összetartás érzése teheti csak egységessé és erőssé egy nemzet társadalmát. Az elnöki megnyitó után Balogh Elemér, a „Hangya“ vezérigazgatója számolt be a „Hangya“ és a kötelekéhez tartozó szövetkezetek fejlődéséről. Jelenti, hogy a lefolyt 9 hó alatt a „Hangya“ 52 új szövetkezetet rendezett be, míg áruforgalma az előző évihez képest másfél millióval emelkedett. Alaptőkéje 1,400,000 koronára emelkedett, a forgalma pedig 16 millió korona. A tagok száma 6000-rel, az üzletreszek száma 20,000-rel, az alaptőke cca 200,000 koronával, a tartalékalap cca 200,000 koronával, az áruforgalom pedig cca 5 millió koronával emelkedett. Az indítványok során a nagyenyedi szövetkezet a vidék és központ szorosabb üzleti viszonyaira vonatkozólag tett javaslatot. — Városunkból a Hangya erdélyi központjának képviselőiben Rohay László főnök, a Fogyasztási szövetkezet képviselőiben Hollós István ig. tag vettek részt a naggyűlésen.

— **A felvinczi rablógyilkosság.** A nap idején közöltük lapunkban is, hogy az idei tavasszal a radnóti vásárról hazajövet Felvinczen ismeretlen tettesek meggyilkol-

ták Nagy Pál Elek jómódu gazdaembert és elrabolták 600 korona készpénzét. A nyomozás megindult, de a tettest kinyomozni mármár lehetetlennek látszott, azonban a napokban a csendőrség nyomos gyauuokok alapján titokban letartóztatta a néhai testvérét id. Nagy Pál István felvinczi lakost és ennek fiát ifj. Nagy Pál Istvánt, a kiket a firdai kir. ügyészség fogházába szállítva előzetes letartóztatásba helyeztek. A gyauu ugyanis az, hogy nevezettek gyilkolták meg a néhai Nagy Pál Eleket tejszéval s azután elrabolták a pénzt.

— **Kénsav-gyár.** Baró Jósika Gábor — Wolf Albert bankár és Parent Jule vegyesmérnök párisi lakosok nevében — ajánlatot adott be Kolozsvár városához 1 millió kor. költségen ott létesítendő kénsav- és szuperfoszfátgyár létesítése iránt, mely egyelőre évenként 60,000 mm. kénsavat és 120,000 mm. szuperfoszfát állítana elő.

— **Összeeggett gyermekek.** Nagylakon Luka Anna földészno amig a szomszédba ment, felügyelet nélkül hagyta 6 éves Eliz nevű leánykáját. A gyermek a kemenczéből kihuzott parázzsal kezdett játszani, apró fadarabokat papirost dobott reá, a mik hirtelen lángot fogtak, s ettől a szerencsétlen gyermeknek ingecskéje is tüzet fogott s a gyermek szenvedett súlyos égési sebeibe pár órai kínlódás után meg is halt. — M.-Csesztvén pedig Morár Zakariásné 7 éves leánykája égett össze. Az anya répát ment szedni s gyermekét a szomszédok felügyeletére bízta, azonban a gyermek hazament és az udvaron fűzet rakott, a mitől ruhája meggyuladt s mig a szomszédok észrevették, a gyermek összeeggett. Másnapra meghalt.

— **A balázsfalvi unitárus egyház** november hó 6-án, az „Unívér“ szálloda dísztermében, saját pénztára javára műsoros estélyt rendez. Műsor: Megnyitót tart D. ifj. Pataky László, feltűnyelő gondnok. Szabad előadást tart dr. Boros György theologiai dékán. Szaval Beló Gábor lelkesz, Czimbalmón játszik Imreh Mariska. Vig felolvasást tart Zoltán Gyula Zongora szóló: — Monolog, előadja Hadházy Sándor. Bezarót tart Gvidó Béla, esperes. Műsor után táncz. Belépti díj: szemelyenként 1 kor. 20 fill., családjegy 3 szemelyre 3 kor., azonfelül 5 kor. Kezdeté este 8 órakor.

— **Román hetvenkedés.** A román egyházi kongresszus világi tagjai Kozma Pártén elnöklete alatt külön konventikulomot tartottak a miatt, hogy Papp János aradi román püspök az aradi Kossuth-ünnepen megjelent. Az értekezlet nevében azután Vlád Aurél képviselő és Lázár Aurél nagyváradi ügyvéd fölkeresték Papp püspököt, hogy a kongresszusi tagok nagy többsége óhajtja, hogy a püspök a jövőben tartózkodjék minden olyan manifesztációtól, mely a román nép érzelmeit sérti. Papp püspök udvariasan fogadta a küldötteket, de semmiféle nyilatkozatot nem tett. Vlád Aurél ebben az ügyben a kongresszus nyílt ülésében is interpellálni akart, de a metropolita kívánságára elállott szándékától.

— **Lombroso meghalt.** Lombroso Cézár, a híres olasz antropológus meghalt. Egyike volt a legismertebb nevű tudósoknak, akiknek az elmegyógyászat terén tett megfigyelési és eszméi reklámszerűleg terjedtek szét az egész világban. Sokat beszéltetett magáról s minden pszichiatrai és büntetőjogi kérdésben leadta nyilatkozatát. Híressé főként azzal a tanával vált, amely szerint a gonosztevők erkölcsi züllését fizikai és elméleti fogyatkozásokra vezette vissza. Ezzel a tanával megállapította az olasz „pozitív iskolát“ s

élénk és mozgalmas vitára bírta a világ összes büntetőjogi és orvostudósait. Természetesen heves ellenzőkre talált ez a merész tan s ma még tapogatózva haladnak a kísérletek Lombrosznak zseniálisan felállított deduktív felé. Veronában született 1836-ban. Torinóban tanult, 1862-ben a pszichiatria tanára lett s a páviai egyetemen kapott katedrát, miut a törvénytudó orvostan és a pszichiatria tanára.

— **A maszatos kéz.** Még mindig Bleriot-lázban ég Budapest és bizonyára az egész ország. Vasarnap a lelkesedés, a mamor napja volt; a rá következő mostani napok pedig a megbeszélések napjai. Most a nagy esemény részleteit és epizódjait vitatják meg az emberek és így természetes, hogy a leggyakrabban emlegetett és méltatott epizód az, hogy József főherczeg a leszállás után Bleriothoz sietett, mind a két kezét tularadó szívelyességgel nyújtotta feléje, de Bleriot vonakodott, mert a gépen maszatos, kormos, benzines lett a keze és kesztyű sem volt rajta; mire a főherczeg, látva Bleriot szabódását, a következőleg szólt hozzá:

— **Sohase szégyenkezzeék.** Nincs az a tiszta kéz, amely ennel gyönyörűbb munkát végezhetne.

Azt hisszük, ezeknek a szavaknak jelentőségéhez és jelentőségéhez aligha kell kommentár. Elsősorban nem egyéb ez, mint a született arisztokráciának meghódolása a szellemi arisztokrácia előtt; továbbá pedig utalás arra, hogy a levegő korlátainak legyőztével párhuzamosan halad a társadalmi korlátok megszűnése is; végig pedig ugy látszik, hogy ezeknek a korlátoknak már olyan regen sürgtetett lerombolása aligha sikerült másként, mint valóban nagy, elismerendő és mindenkit lelke mélyéig meggyőző tényekkel, — de nem a filozófiában, akár holt betűkben, akár véres cselekedetekben nyilvánuljanak azok. A munka maszatos egyenruhájában állt Bleriot a hatalom embere elé. És kezefogtak. Bizonyára igen nagy jelenet ez és új világításba helyezi törekveink felőli itéletünk látását. A munka előtti meghódolás volt ez a jelenet, mely biztosítja azt a sokszor félreismert igazságot, hogy a szellem megnyilvánulásának és biztos előretörésének egyetlen szép, nyugodt előkelő útja és módja: a munka. A legelőkelőbb, a legarisztokratikusabb foglalkozás tehát, ugyilatszük a munka. Ezt ismerte föl József főherczeg, amidőn ekként formálta meg gondolatát: „Nincs az a tiszta kéz, mely ennel gyönyörűbb munkát végezhetne.“ Vagyis a népszerű találmányban elsősorban az ahhoz fűződő munkát méltatta.

— **Hirtelen halál.** Erdődi Sámuel ügyvédjelölt Kolozsvárott a Gárdonyi-kávéházban egy csésze theat kért magának. Alighogy elébe tették a theat, Erdődi hirtelen a szívéhez kapott s a következőperczen holtan esett le székéről.

— **Pártos Gyula megőrült.** A múlt évben történt, hogy Maroshévízen Pártos Gyula a vasutépítés mérnöke előzetes harag után egy utczai találkozásnál szóváltás közben agyonlötötte Giacoumouzi Virgil földbirtokost. Egy évi büntetés után a mérnök kiszabadult, tettének sulya alatt beteg lett, s szanatoriumokban keresett gyógyulást. A napokban Budapesten a dunaparti korzón kitört rajta az örültég. Lipótmezőre vitték.

— **Ülő halott.** Regényírók fantáziája csak előhalottakról álmodozott. Az élet megteremtette egy másik csodáját, amely igaz hogy nem olyan izgató, mint a regényírók fantáziája, de mindeuesetre különös és nem mindennapi dolog. A múlt héten történt, hogy a tatai temetőben játszó gyermekek észrevettek egy embert, aki mozdulatlanul ült és kezében revolvert szorongatott. A gyermekek előbb elszaladtak tőle, majd közelebb mentek és látták, hogy a revolveres ember halott. A rendőrség megállapította, hogy az öngyilkos Bóde János szendi születési egyén, ki már több nappal előbb követte

el az
ülő
esett

ráb
eddig
pörig
gyujt
maros
ajtója
ellopt
arany
Filon
suhán
Maros
vasvil
a mar
ki ve
Juon
kassá
az ut
kijött

kir. s
jező
mény
jegyg
társá
suth
hol in
koron
a köz

oszt
gyar
a lefo
125,00
jegyg
a fől
helyze
— kés
mitá
osztál
A mo
110,00
sorsje
ugyan
nál, r
a 600
stb. f
mint
még l

Szab.
végett
A
örző
Szab.
P

286 1

el az öngyikosságot és a halál beállta után ülő helyzetben maradt és a revolver sem esett ki kezéből.

— **Rövid hírek.** M.-Sulye község határában Máthé Lika négy boglya szénáját eddig ismeretlen tettes felgyújtotta, mely porig égett. A kár 200—250 korona, a gyújtogatót keresik. — Ábrahám Izák marosszentjakabi lakos korcsmájában a söntés ajtaját feltörve az ott levő asztal fiókjából elloptak 2 drb arany fülbevalót, 2 drb női aranyláncot és 25 kor. készpénzt Katona Filon, Rechita Juon és Filon. A tolvaj suhanczokat még az nap kézrekerítették. — Marosgezsén Fülöp Gyula és Szabó János vasvillával és kapával leshelyből meg támadták a mamorosau hazafelé menő Fodor Sandort, ki vertől boritva rogyott a földre. — Horzsa Juon m.-bagói lakos Szucs Efraim törökbuza kassából 4 zsák törökbuza lopott s mikor az utolsó zsákot akarta elemelni, a zajra kijött gazda megcsipte a tolvajt.

— **Kiss szerencséje nagy!** A magy. kir. szab. osztálysorsjáték csütörtöki befejező húzásán a 600,000 koronás főnyereményt a 96071 számú 9/s-ban eladott sorsjeggyel ismét a hirneves Kiss Károly és társa bank részv. társaság (Budapest, Kosuth Lajos u. 13) szerencsés vevői nyertek, hol immár negyedszer nyerték meg a 600,000 koronás főnyereményt, nem hiába mondja a közmondás: „Kiss szerencséje nagy!”

— **Magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték.** Mint már ismeretes a magyar kir. szabadalmazott osztálysorsjáték már a lefolyt 24. sorsjátéknál az eddig kibocsájtott 125,000 drb sorsjegy számát 15000 sorsjeggyel csökkentette. Ezen csökkentés által a főelárúsítók gyakran nem voltak abban a helyzetben, hogy a — különösen külföldről — későn beérkező megrendeléseket teljesítsék, miután a sorsjegyek közvetlenül az első osztály húzása előtt már ki voltak árúsítva. A most kezdődő 25. sorsjátéknál ismét csak 110,000 drb sorsjegy kerül elárúsításra. A sorsjegyek ára és a nyereménytervezet is ugyanaz marad, mint a lefolyt 24. sorsjátéknál, miáltal minden sorsjegy nyerési esélye a 600,000, 400,000, 200,000, 100,000 koronás stb. főnyereményekre 12 1/2%-kal kedvezőbb, mint az előző sorsjátékoknál, a melyeknél még 125,000 sorsjegy került elárúsításra.

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

HIRDETÉSKEET

legjutányosabban vesz fel
kiadóhivatalunk.

Várandós anyák

erősítő és az erősítéssel egyidejűleg üdítő szert találnak a

SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ-ban.

Gyors és erőteljes hatása meglepő és gyönyörködtet mindenkit. Bevétele kellemes, emésztése könnyű.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelmebe venni.

Egy kísérlet meg fogja Önt győzni, hogy az Ön esetében is mily jótékony hatású.

Szoptatás esetében a SCOTT-féle Emulsió

elejét veszi a bogyadtságának, bőségesen biztosítja a tejet, rózsás és virágzó arcúvá teszi a gyermeket.

A SCOTT féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szög, 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozásra szívesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeltek. Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel.

Rákóczi-utca 23. szám alatti lakás 1910. április 1-től kiadó. Értekezni lehet a kiadóhivatalban. 258 3—3

Magasabb rangú nyugalmazott állami tisztviselő, ki a hazai nyelveket szóval és írásban bírja, a gépiráshoz ért, széles közigazgatási és ügyvédi praxisal bír; Nagyenyeden óhajtatja állandóan megtelepedni, mely célból jobb forgalmu ügyvédi irodában mint jelölt alkalmazást keres. Szíves ajánlatok e lap kiadóhivatalához intézendők. 265 1—2

Több pénze akkor lesz,

ha nélkülözhetetlen, olcsó és

tartós szőtesárukat

csak
a Nagyenyedi Szövőgyárból

vesz.
Arjegyék ingyen küldetik.

5819—1909. közig. szám.

Hirdetmény.

Alólirott városi tanács a város közönsége tulajdonát képező s a város belterületén fekvő „felső”, „középső” és „alsó” egyenként három kövü **lisztelő malmait** 1909. év deczember hó 31-én [éjjeli 12 órától kezdve három egymás után következő évre, tehát 1912. év deczember hó 31-én éjjeli 12 óráig a **folyó év november hó 8-án** délelőtt 10 órakor, a város székháza közgyűlési termében megtartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen haszonbérbe adja.

Kikülfaltási ár:

- a) a felső malomra nézve 3210 korona.
- b) a középső malomra nézve 4821 korona.
- c) az alsó malomra nézve 3710 korona.

Árverezni szándékozók tartoznak az árverés megkezdése, illetve első ajánlatuk megtétele előtt, a mindenik malomra külön megállapított kikülfaltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban, az árverező bizottság kezéhez, mint bántapénzt letenni.

A részletes feltételek a város kiadóhivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A városi tanácsnak Nagyenyed, 1909. évi október hó 15-én tartott üléséből.

Sándor Jenő,
polgármester h.

264 1—1

Óh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyájkásodás ellen gyors és biztos hatásúak.

Megfojt ez az átkozott köhögés.

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják s kitűnő ízűek.

Doboza 1 kor. és 2 korona.
Próba doboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„Nádor” gyógyszertár
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Nagyenyeden kapható: Kovács József örökösei Bethlen Gábor gyógyszertárában.
Dr. Odor Béla Arany csillag gyógyszertárában.

Éljen!

Egger mellpasztillája csakhamar meggyógyított.

239 5—26

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXV. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főarúsítóknak árusítás végett kiadattak.

Az I. osztály húzása 1909. november hó 18. és 20-án tartatik meg. A húzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a húzási teremben. — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítójánál kaphatók.

Budapest, 1909. évi október hó 24-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lukács.

Hazay.

266 1—1

Üzlet-eladás.

Nagyenyeden Várkerület 25. számú **fűszer- és vegyesárú-üzlet** olcsón eladó. Értekezhetni Paulini Rudolfnál Nagyenyeden, Szentkirály-u. 14.

Eladó házak.

Rákóczi-uteza 54, valamint Kórház-uteza 3. szám alatti 4—4 szoba, konyha és kamarából álló **házastelkek** eladók. Értekezhetni Pécsi Lászlóval (megyeházán.)

Eladó szőlőoltványok

I. oszt. igen szép és dús gyökérezetű **egy és két éves** Ripária Portális és Rupestris-Monticola, alanyra oltva 74 különféle bor és csemegefajtában. Közülük a „**Csaba gyöngye**“, mely már július 20-án érett. Ezenkívül **Ripária-Port.** és **Rup. Monticola** sima és gyökeres **alanyvesszők**. Sima **zöld oltványok** és peronospora-mentes **európai** sima és gyökeres **vesszők**.

Kérjük árjegyzéket, melyet ingyen és bérmentve küld az

Erzsébet-szőlőoltványtelep

Tulajdonos: **SCHMIDT MATYÁS**
BOGÁROS (Torontál megye.)

261 1-7 v

■ 5500 ■

jegyzőileg hitelesített bizonyítvány igazolja, hogy a

KAISER-FÉLE
MELL-KARAMELLA
a három fenyővel

KÖHÖGÉS,

rekedtség, katarus, nyálka, torokfájás és számarhurut ellen a legjobb szer.

Csomagja 20 és 40 fill. Doboz 60 fill.

Kapható:

SCHIESZL KÁROLY
gyógyszerésznél
BALÁZSFALVÁN.

262 2-24

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár T.-T.

Részvénytőke 400.000 kor. Tartalékalap 210.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzintézetek részvényeire.

Vásárol és elad értékpapírokat.

Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés orvosi díj mellett.

Időgen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.

Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le.

Allandó betétet a legkedvezőbb kamatláb mellett fogad el.

Üzletfeleink
részére telefon
bevezetve
14. szám alatt.

Nyitva áll
hétköznap
d. e. 9—12-ig,
d. u. 3—4-ig.

NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő,
ki sulyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra

Gyümölcsfacsemeték
Sétányfák, Díszcserjék, Tülevelűek, Kerítésnövények,
Bogyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok. (1. ssim áru)
európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
(Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek.

85 1—

A NAGYSZEBENI
ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR

ad jelzálogkölcsönöket, félévi (tőkét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre és pedig a következő feltételek mellett:

<p>A. 5 1/4% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 20.000 K.</p> <p>a) 40 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 29 K. 60 f.</p> <p>b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 08 f.</p> <p>B. 5 1/2% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 10.000 K.</p> <p>a) 44 1/2 évi törlesztésnél (89 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 30 K. 01 f.</p> <p>b) 27 1/2 évi törlesztésnél (55 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 35 K. 07 f.</p> <p>C. 8 1/4% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 3000 K.</p> <p>a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 84 f.</p>	<p>b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 37 K. 47 f.</p> <p>c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 65 K. 05 f.</p> <p>D. 6% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.</p> <p>a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 34 K. 98 f.</p> <p>b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 39 K. 81 f.</p> <p>c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 45 K. 05 f.</p> <p>d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 50 K. 09 f.</p>
--	--

Valamennyi kölcsön — [az egyszersmindenkorra fizetendő 1% törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetetik ki.]

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények LINGNER GYÖRGY úr által Nagyenyeden nyújtandó be, ki bővebb felvilágosítással is szolgál.

Villamosvilágítási berendezéseket

gyorsan, jól és olcsón készít **WINKLER JÁNOS** **szaküzlete Nagyenyed, Főtér 5. szám.**

Ugyanott hétről hétre kiegészített választék szalon, ebédlő, irodai, hálószoba, konyha, műhely, pincze stb. lámpákban.
Zsinórfűgők 4 kor. 70 fill., húzók 7 kor. 50 fill., menyezeti lámpák 6 kor., ámpolnák 11 kor., szalonszállások 29 kor., ebédlőcsillárok 33 koronától feljebb. Legjobb rendszerű fém- és szénszálas izzólámpák.

47 1—

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.